

כי תבוא (133)

ואותם מצוות בלי לאבד את חנינה בעיני ישראל, איך זה מה שכתוב ברש"י: בכל יום יהיו בעיניך כאילו היום באת עמו בברית וכן דרשו חז"ל על הפסוק (שמות י"א) "ביום הזה באו מדבר סיני" פרש"י שיהיו דברי תורה חדשים עליך כאילו היום נתנו. צריך תמיד להתחדש ולא לעשות את התורה מלומדה, אלא לחוש ולצייר שהיום נכנסת בברית לקיים את התורה והמצוות.

ספר "לחתך עליין"

פְּרוּף פְּרִי בְּטָנְךָ (כח. ד)

נאמר בסוף פרשת שמיני: "להבדיל בין הטמא ובין הטהור, ובין החיה הנאכלת ובין החיה אשר לא תאכל" (יא, מז), וקשה, למה בתחילה הקדים הטמא, ובסוף הקדים הנאכלת, היה לו לומר הנאכלת בסוף, כדי לסיים בדבר טוב? (פסחים ג') ביאר ה"כתב סופר": איתא (יומא פב:) מעשה היה שאשה שהריחה מאכל ביום כיפור ולחשו לה באזנה יום כיפור היום ונפסק התאוה, ויצא ממנה רבי יוחנן, ופעם אחת לחשו לאשה אחת באזנה ולא נפסק ממנה התאוה, עד שנתנו לה לאכול, ויצא ממנה רשע. וזהו שאמר הכתוב "להבדיל בין הטמא ובין הטהור", אם תרצה לידע מה יהיה העובר אם צדיק או רשע, סימן זה יהיה לך: "בין החיה הנאכלת" היינו המעוברת הנקראת חיה, שמוכרחים ביום הכיפורים ליתן לה לאכול, אם אותה אשה לוחשים לה באוזן והיא בכל זאת תאכל, זה סימן שהעובר יהיה רשע, כי הוא אוכל ממה שאמו אוכלת, ושפיר מדוקדק לשון נאכלת "בין החיה אשר לא תאכל", וזה סימן שהעובר יהיה צדיק והרי סיים בדבר טוב!

הוסיף על כך רבי ישראל סלנטר פנינה יקרה והוא מקדים ושואל, מדוע רבי לא פסק שיביאו ליולדת אוכל שהוא פחות מכשיעור, שכן כך היא ההלכה, שמותר ליולדת לאוכל פחות מכשיעור. אלא ידע רבי ברוח קודשו שאותו עובר, רבי יוחנן, הוא זה שיסבור ש"חצי שיעור" אסור מן התורה (יומא עג:) ולכן לא רצה להאכילו דבר שהוא עתיד לאוסרו. על כך אמר רבי: "בטרם אוצך בבטן ידעתך", כלומר, בטרם צאתך לאויר העולם ידעתי שבעתיד תסבור שחצי שיעור אסור מן התורה, ולכן לא פסקתי שיאכילו אותך פחות מכשיעור.

ספר "להתעזב באהבתך"

מעלת השמחה

תחת אֲשֶׁר לֹא עֲבַדְתָּ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ בְּשִׂמְחָה (כח. מז)
הקשה המקובל רבי חיים וויטל זצ"ל (בהקדמה לשער המצוות): מצינו בדברי חז"ל שאמרו כל העושה מצוה אחת מטיבין לו ומאריכין לו ימיו, וכיוצא בזה אמרו כל המקיים מצוה פלונית יש לו כך וכך. והנה אנחנו ראינו כמה וכמה בני אדם שעושים מצוות ואין מתקיים דברי רבותינו? אלא, שורש שהכל נשען עליו הוא, שהעושה מצוה לא די בעשייתה, ויחשוב שהיא עליו כמשא

וְלִקְחָתָּ מֵרֵאשִׁית כָּל פְּרִי הָאָדָמָה (כו. ב)

פרשת ביכורים ופרשת וידוי מעשרות נסמכה לפרשת עמלק, ואף הפרשה מתחילה בלשון 'והיה' מחוברת לפרשת הקודמת בו' החיבור מבאר באזנים לתורה כי מלחמת עמלק היתה ברפידים התחנה האחרונה לפני הר סיני, למנוע את ישראל מקבלת התורה, והיא המלחמה הנצחית בין יעקב לעשו, וכאשר יעקב אבינו היה בדרכו לארץ ישראל בא שרו של עשו ונלחם בו, ולא יכל לו רק "ויגע בכף וירכו" וביארו בזה"ק שפגע בתמכין דאורייתא במחזיקי התורה, וגרם בכך שיתרפו בהחזקת התורה, ואם אין קמח אין תורה. ולפי שמחיית עמלק בשלמות תהיה רק לעתיד לבוא ע"י הקב"ה, ציוה אותנו כי לעת עתה אנו נלחם עמו ונשתדל למחות את שמו וזכרו, והשפעתו הרעה עלינו, ושלא נשכח מלחמה זו לכן נסמכה פרשת ביכורים ופרשת וידוי מעשרות הבאים להחזקת התורה בישראל, שהריהם נותנים לכהנים הלויים, שעליהם נאמר "יורו משפטיך ליעקב ותורתך לישראל", "ובערת הקודש מן הבית" זה מעשר שני המיועד לאכילת בירושלים, "למען תלמד ליראה ה' אלוקיך", וע"י לימוד התורה תמחה את זכר עמלק. וזה שאנו מצווים לומר בוידוי מעשרות "לא עברתי ממצותיך ולא שכחתי", כאשר צויתני במחיית עמלק "לא תשכח"

ספר "גדיל תורה"

לֹא עֲבַרְתִּי מִמִּצְוֹתֶיךָ וְלֹא שָׁכַחְתִּי (כו. יג)

לשם מה כפילות לשון זו? ברם, יתכן שיקיים אדם מצוה ויסיח דעתו הימנה, כי ישכח את זה אשר ציווה אותה ויקיימה מתוך רגילות גרידא, "מצוות אנשים מלומדה". לפיכך אומרים: "לא עברתי ממצוותיך וְלֹא שָׁכַחְתִּי", שעה שקיימתי את המצוות לא שכחתי אותך, אשר צויתני אותן.

מענינה של תורה בשם "שפת אמת"

ההכרח בהתחדשות

וַיִּדְבֹר מִשָּׁה וְהַפְּנִינִים הַלְוִיִּם אֶל כָּל יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר הִסְפַּת וְשָׁמַע יִשְׂרָאֵל הַיּוֹם הַזֶּה נְהִייתָ לְעַם לֵה' אֱלֹהֶיךָ (כו. ט)
בכל יום יהיו בעיניך כאילו היום באת עמו בברית (רש"י)

בידי כלל ישראל ניתן פה המפתח להצלחה, ההתחדשות. הקב"ה ברא את עולמו שהאדם שואף תמיד להתחדש ואילו כשהוא מתיישן לא נושאות עבודתו פרי, צא וראה איך אומות העולם לוקחים טבע זה ומחליפים שיטות ואידאות שוא חדשים לבקרים, וכל שיטה מפציעה מפנה מקום לרעיונות החדשים שאנשים בודים מליבם כמו שכתב בפסוק (לקמן לב. יז) "תְּדַשְׁשִׁים מְקָרֵב פָּאוֹ לֹא שְׁעָרוֹם אֲבַתִּיכֶם", לעומת זאת דתנו הקדושה אלפי שנים סובבת היא סביב אותה תורה

הלכה: מנהגי חודש אלול

מנהג חסידים ואנשי מעשה שהולכין לצדיקים להתברך מפיהם בכתיבת וחתמת טובה, יש שנהגו ללמוד תיקוני הזוהר בימי חודש אלול כן כתב הכף החיים, ובכרכי יוסף כתב שראה מקצת רבנים שבחודש אלול היו מניחים קצת מסדר לימודם ובמקום זה הוא מרבים בתחנונים, יש שנהגו עוד בחודש זה לבדוק התפילין והמזוזות שיהיו כשרות, ויש הנוהגים לצאת ולהשתטח על קיברות צדיקים.
ספר "הרת עולם"

פתגם: מידותיה ומעשים הטובים של האשה חשובים מיופי חיצוני.

ספר "אלף פתגם ופתגם"

חקירה: ירושה

ירוש מאוחר לא נחשב כלל יורש, או שנחשב כירוש, אך הירוש המוקדם קודם לו (שיעור ר' שמואל בבא מצייעא ח"א עמוד טז).

ספר "קובץ יסודות וחקירות"

סיפור: שלוש מצוות בבת אחת

קמצן מופלג, אשר מעודו לא פתח ידו לצדקה הכניס עניים לביתו, נכמרו פעם רחמיו על עני ישיש, שכמעט גווע ברעב. הכניסו לביתו והגיש לפניו שיירי מזון שכבר העלו עובש. אכל העני ושבע. אך עוד מהר לקה בחולי מעיים, מחמת האוכל העבש שאכל ועוד באותו יום הלך לעולמו. אמר עליו אנשי העיר על אותו קמצן, שביום אחד קיים בבת אחת, שלוש מצוות שאין להם שיעור: הכנסת אורחים, ביקור חולים, ולויית המת.

ספר "חוד וחלק" חלק ד' (עח)

מזל טוב ליום הולדת של בתי מרים ברכה בת מלכה

מזל טוב ליום הולדת בתי תהילה בת מלכה

שבת שלום

יוצא לאור לרפואה שלימה של דינה בת מרים, רפאל יהודה בן מלכה, אליהו בן מרים, שלמה בן מרים, חיים אהרן לייב בן רבקה, שמחה ג'וזת בת אליז, חיים בן סוזן סולטנה, סשה שלום בן דבורה רחל. זרע של קיימא לרינה בת זהרה אנריאת, מרים ברכה בת מלכה ואריה יעקב בן חוה. לעילוי נשמת: ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל, שלמה בן מחה, דניאל בן רחל, רפאל שלמה בן אסתר, חוה בת צביה, מיה בת רחל.

וממהר להסירה מעליו, אלא יחשוב בשכלו כאילו בעשותו אותה מצוה ירויה אלף אלפים דינרי זהב, ויהיה שמח שמחה שאין לה קץ, ויעשיה מכל ליבו ונפשו בחשק גדול כאילו ממש בפועל נותנים לו אלף אלפים דינרי זהב אם יעשה אותה מצוה. וזה סוד הפסוק "תחת אשר לא עבדת את ה' אלוקיך בשמחה ובטוב לבב וכו'" וזה סוד מה שמסופר על הרב ברונא שיום אחד סמך גאולה לתפילה ולא פסק חוכה מפומיה כל ההוא יומא, וזה יורה על היות אמונת בטחוננו כבורא יתברך בתכלית האחרון יותר משאם היה השכר מזומן לפניו בפועל. וכפי גודל שמחתו באמת ובטוב לבב הפנימי כך יזכה לקבל אור עליון ואם יתמיד בזה אין ספק שישרה עליו רוח הקודש. וענין זה נוהג בקיום כל המצוות כולם בין בעת שעוסק בתורה שיהיה בחשק גדול ונמרץ, בהתלהבות עצומה כאילו עומד לפני המלך ומשרת לפניו בחשק גדול למצוא חן בעיניו לקבל ממנו מעלה יתירה וגדולה, עכ"ד. נמצא, שכל ההבטחות הם על השמחה במצוה, וכשעושים בלא שמחה, מפסידים הכל.

ספר "אוצרות התורה"

ערכו של רגע

ובגוים קהם לא תרגיע ולא יהיה מנוח לכהן רגלך (כח. סה) אפשר לפרש פסוק זה לא כקללה, אלא כהוראה וכהדרכה לגבי אופן ההתנהגות בגלות, אשר תסיע לעם ישראל להתקרב שנית לאביהם שבשמים ותביא לגאולתם השלמה. אדם שמבין את ערכו העצום של כל רגע ורגע מחייו, יצליח לנצל אותו כראוי כדי לחטוף עוד ועוד מצוות, ולכל הפחות ימנע בכל כוחו מלעבור עברות. ננסה נא לשער איך יראה ה"מעריב", כשאדם ידע בודאות שזהו ה"מעריב" האחרון בחייו, או כיצד יראו ההכנות לקראת יום הכיפורים, אם הוא יחול רק פעם אחת במשך שבעים שנה, הלא כל כותרות העיתונים ומודעות הרחוב ירכיזו בראש כל חוצות: חיכנו בעוד שלוש עשרה שנה יחול יום הכיפורים, ובשנה שלפני כן, כבר מחנוכה יתחיל הציבור להתכונן ולחזור בתשובה לקראת היום הגדול. הרעה החולה הגורמת לחטוא, הוא תחושת הזילזול ב"רגע", וההרגשה שבעוד רגע שוב יהיה רגע, ולאחריו עוד אחד ועוד אחד, ואם הוא מפסיד, תמיד תהיה לו אפשרות להשלים. זהו שאמר הכתוב (ישעיה נב. ז) "ברגע קטון עזבתך", כאשר מתיחס האדם אל הרגע בזילזול, "כרגע קטון", ממילא התוצאה ההרסנית היא "עזבתך", הוא עוזב את בוראו, ואף הקב"ה עוזב אותו. לפיכך, באה התורה ומלמדת אותנו בפסוק זה: "ובגוים קהם לא תרגיע", גם כאשר אתה תצא לגלות המרה, הישמר לך פן "תרגיע", פן תבטל ותזלזל בערכו של "רגע", שכן אם תצליח לעמוד בנסיון הזה "ולא יהיה מנוח לכהן רגלך", יעלה בידך לנצל כל שניה לעבודת הבורא מבלי מנוחה ורפיון, ואז תהיה כמו הצדיקים, אשר אין להם מנוחה לא בעולם הזה ולא בעולם הבא, אלא תמיד הם עולים ומתעלים במעלות התורה והיראה.

ספר "ימתוק האור"

